

Nr 151.

Ankom till riksdagens kansli den 8 juni 1916 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om användande av statsverkets fond av rusdrycksmedel för av kristiden föranledda utgifter för sociala ändamål m. m.

(4:e avd.)

I en inom andra kammaren väckt, till statsutskottet hänvisad motion, nr 332, har herr *O. H. Waldén* hemställt, att riksdagen må besluta att till bestridande av sådana utgifter för sociala ändamål, vilka föranledas av kristiden, t. ex. anslag till livsmedelskommissionen, krigstidshjälp o. d., måtte tagas i anspråk ett belopp, motsvarande statsverkets inkomster av eventuellt införd spirituosaaccis och förhöjning av maltskatten, dock högst 7,000,000 kronor, att utgå från statsverkets fond av rusdrycksmedel.

Med bifall till av bevillningsutskottet i utlåtande nr 33 därom gjord hemställan har riksdagen, under förutsättning att riksdagen, i anledning av herr Waldéns ovanberörda motion beslutar, att ett belopp motsvarande den beräknade inkomsten av spirituosaaccisen skall av rusdrycksmedelsfonden tagas i anspråk för av kristiden föranledda utgifter för sociala ändamål, antagit Kungl. Maj:ts i proposition nr 238 framlagda förslag till förordning om spirituosaaccis, dock med iakttagande av vissa ändringar beträffande §§ 6 och 8. Vidare har riksdagen, i enlighet med av bevillningsutskottets i samma utlåtande gjord hemställan, under förutsättning av bifall till författningsförslaget om spirituosaaccis, i anledning av motion nr 331 inom andra kammaren, såvitt motionen avsåg förslaget till förordning om spirituosaaccis, för sin del antagit sådan ändring av 1 § i förordningen den 18 juli 1913 angående statsverkets fond av rusdrycksmedel, att till denna fond jämväl skall läggas statsverkets inkomst av spirituosaaccis.

Bihang till riksdagens protokoll 1916. 6 saml. 95 häft. (Nr 151—152.)

Kungl. Maj:ts i proposition nr 240 framlagda förslag om höjning av maltskatten har däremot icke blivit av riksdagen antaget. Den andel av rusdrycksmedelsfonden, som jämlikt motionen skulle kunna tagas i anspråk för bestridande av 1917 års utgifter, är alltså begränsad inom det belopp, varmed spirituosaaccisen kan komma att upptagas i riksstaten för år 1917.

De anslag för sociala ändamål, direkt föranledda av den nuvarande kristiden, vilka av riksdagen beviljats för år 1917, avse dels beredande av krigstidshjälp åt vissa statens befattningshavare, för vilket ändamål anvisats sammanlagt 3,964,000 kronor, dels ock täckande av kostnader för understödjande av arbetslösa, varför anvisats ett anslag av 425,000 kronor. Givet är emellertid, att jämväl andra av riksdagen för år 1917 beviljade anslag kunna anses omfatta sociala ändamål, vilka äga samband med kristiden. Men förutom nyssberörda utgifter för krigstidshjälp samt understödjande av arbetslösa torde av riksstatsanslagen för år 1917 inga helt och hållet och omedelbart sammanhänka med krisen. Under sådana förhållanden torde av rusdrycksmedelsfonden för år 1917 icke böra tagas i anspråk större del än vad som motsvarar ovanberörda anslagsbelopp eller sammanlagt 4,389,000 kronor.

Utskottet vill emellertid betona, att vad utskottet sålunda föreslagit endast är avsett att utgöra en form för fyllandet av den utav riksdagen antagna förutsättningen för åtagandet av spirituosaaccisen och att alltså det förordade förfarandet icke får anses prejudicierande därför, att rusdrycksfonden även i framtiden skall tagas i anspråk för enahanda ändamål. Detta läser för övrigt få anses med full tydlighet framgå av den omständigheten, att inkomsten av spirituosaaccisen icke är av sådan natur, att den utan riksdagens därom fattade särskilda beslut skulle kommit att tillföras fonden, och att det förty befunnits lämpligt att vid sidan och alldeles oberoende av de i förordningen angående fonden i sådant avseende givna bestämmelser besluta om detta belopps användande för vissa särskilda angivna ändamål.

Då de för förstberörda två ändamål beviljade anslagen anvisats att utgå dels under respektive huvudtitlar, dels ock av vederbörande affärsdrivande verks inkomstmedel, låter det sig av budgettekniska hänsyn emellertid ej göra att anvisa nu ifrågavarande utgifter direkt å statsverkets fond av rusdrycksmedel.

Vad beträffar inkomsten av spirituosaaccisen föreslår bevillningsutskottet i utlåtande nr 49, att denna skattetitel för år 1917 beräknas till 5,000,000 kronor. Då alltså merberörda summa 4,389,000 kronor rymmes inom denna beräkning, får utskottet i förevarande avseende föreslå, att å

riksstaten för nästkommande år må under i anspråk tagna kapitaltillgångar av statsverkets fond av rusdrycksmedel upptagas ett belopp av 4,389,000 kronor.

Vad angår avsättningen till statsverkets fond för rusdrycksmedel för år 1917, läser på grund därav, att de inkomstitlar — förutom spirituosaaccisen — vilka bidra till denna fond, icke beräknas stiga till det i förordningen angående fonden angivna belopp 41,900,000 kronor, allenast inkomsten av spirituosaaccisen böra beräknas komma att under 1917 tillföras fonden.

I enlighet med vad utskottet sålunda anfört, får utskottet hemställa,

att riksdagen, under förutsättning, att riksdagen för år 1917 beräknar inkomsten av spirituosaaccisen till 5,000,000 kronor, må

a) besluta att i riksstaten för år 1917 under i anspråk tagna kapitaltillgångar upptaga ett belopp av statsverkets fond av rusdrycksmedel av 4,389,000 kronor;

b) i riksstaten för år 1917 för kapitalökning å statsverkets fond av rusdrycksmedel anvisa ett belopp av förslagsvis 5,000,000 kronor.

Stockholm den 8 juni 1916.

På statsutskottets vägnar:

CARL SWARTZ.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar *C. J. G. Swartz*, *S. H. Kvarnzelius*, *O. M. Strömberg*, *H. F. Lamm*, *H. H. K. Ericson*, *G. M. H. Ekelund*, *C. G. Ekman*, *J. Nilsson*,
A. Pers och *K. A. Malmberg* samt

från andra kammaren: herrar *A. Ekman*, *F. W. Thorsson*, *K. V. Rydén* i Malmö,
J. B. Eriksson i Grängesberg, *G. Odqvist*, *E. A. Nilson* i Örebro, *N. A. Nilsson* i
Kabbarp, *A. Wiklund*, *J. Ström*, *A. Anderson* i Råstock, *A. R. Lundblad* och *J. Erlansson*.